

Ministeren for sundhed og forebyggelse

Folketingets Sundhedsudvalg

Kære alle

. / . I forlængelse af samråd YZ den 18. marts 2009 sender jeg her til jeres orientering en beskrivelse af indholdet i Sundhedsstyrelsens årlige opgørelse af anvendelse af tvang i psykiatrien, se vedlagte notat.

Som det fremgår, indeholder Sundhedsstyrelsens opgørelse tal for, hvor mange forskellige patienter, der har været berørt af tvangsforanstaltninger under indlæggelse samt antallet af personer berørt af hver af de enkelte tvangsforanstaltninger.

Man kan eksempelvis se antallet af personer, der har været udsat for personlig skærmning i mere end 24 timer, og man kan se antal personer, der har været udsat for bæltefiksering med og uden remme og handsker.

Opgørelsen viser endvidere det samlede antal tvangsforanstaltninger og opgørelsens frekvenstabeller viser, hvor hyppigt fiksering og/eller fysisk magtanvendelse er anvendt overfor den enkelte person, og hvor hyppigt der gives elektrostimulation (ECT behandling) med patientens samtykke eller under tvang.

Opgørelsen viser dermed det samlede antal tvangsforanstaltninger fordelt på de 18 forskellige tilladte former for tvangsansøgning. Opgørelserne er endvidere opgjort for de enkelte sygehuse på specialerne voksenpsykiatri, børne- og ungdomspsykiatri samt opgjort særskilt for retspsykiatriske afdelinger.

For ECT-behandling under tvang og bæltefiksering er der opgjort frekvensberegninger for at vise, hvor hyppigt tvangsansøgningerne er anvendt overfor den enkelte person. Elektrostimulation er siden 2003 belyst supplerende ved at sammenligne antal personer og antal ECT-behandlinger både under tvang og med patientens samtykke.

Bæltefiksering har været den hyppigst omtalte og diskuterede tvangsforanstaltning i offentligheden, særligt siden Europarådets Torturkommissions første besøg i Danmark i 2002. Som en konsekvens af kritikken har Sundhedsstyrelsens tvangsstatistik siden 2003 indeholdt en opgørelse over summeret varighed af bæltefikseringerne af den enkelte patient gennem et kalenderår. Tvangsbehandlingen af den enkelte patient kan således belyses ikke blot i antallet af fikseringer, men også ved det samlede tidsrum patienten har været fikseret.

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

København, den 3. april 2009
Sags nr.: 0901430
Dok nr.: 20929

Endelig indeholder 2007 opgørelsen, som en konsekvens af den reviderede psykiatrilovs intention om at begrænse og føre kontrol med fikseringer af over 48 timers varighed, flere tabeller til belysning af emnet. Tabel 12 c er en frekvenstabel over varigheden af fikseringer i årene 2004 til 2007. Den viser et markant fald i antal fikseringer over 48 timers varighed. Tabel 13a og 13 b viser antal personer, der har været bæltefikseret i over 48 timer fordelt på regioner samt antal bæltefikseringer i alt over 48 timer også fordelt på regioner i 2007.

Allerede i 1999 ændrede man på registreringen af tvang, så det blev muligt at henføre tvangsforanstaltninger til personer. Fordelen ved denne ændring er for det første, at det er muligt at se, hvor mange patienter tvang har været anvendt overfor, samt antallet af personer udsat for de enkelte tvangsforanstaltninger. Det betyder f.eks., at det nu er muligt at se, hvorvidt høje tal for tvangsbehandling kan dække over, at den samme patient modtager den samme tvangsbehandling flere gange.

I forbindelse med psykiatrilovsrevisionen i 2006 blev det indskærpet over for de psykiatriske afdelinger, at enhver tvangsforanstaltning skal registreres særskilt, selvom der er tale om den samme tvangsforanstaltning overfor den samme person flere gange på en dag.

- . / . Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en vejledning om udfyldelse af tvangsprotokoller til de psykiatriske afdelinger. Vejledningen beskriver i detaljer, hvordan afdelingen skal udfylde tvangsprotokollen og indberette anvendelse af tvang til Sundhedsstyrelsen. Jeg har vedlagt vejledningen til jeres orientering.

Formålet med vejledningen er at sikre ensartede indberetninger og registreringer af afdelingernes anvendelse af tvang til Sundhedsstyrelsen. Det er nemlig helt afgørende for brugbarheden af tvangsstatistikken - både som kvalitetsværktøj for de enkelte afdelinger og som kontrolredskab for Sundhedsstyrelsen og embedslægerne - at afdelingerne foretager korrekt registrering af anvendelsen af tvang.

Ved indførelse af elektronisk indberetning i 2005 iværksatte Sundhedsstyrelsen en informations- og undervisningskampagne ved rundrejse i hele landet med fremvisning af indberetningsprogrammet samt ikke mindst en præcisering af, hvad der skulle indberettes, og hvordan Sundhedsstyrelsens vejledning skulle forstås.

Samtidig blev der lagt en validering ind i programmet, således at de elektroniske skemaer ikke kunne indsendes hvis de indeholdt de tidligere mangler og fejl.

Denne kontaktrunde fremmede kommunikationen mellem de cirka 70 indberettende afdelinger og Sundhedsstyrelsens registeransvarlige i perioden efter indførelsen af elektronisk indberetning.

Sundhedsstyrelsen har siden 2006 stillet en web-baseret adgang til rådighed for de psykiatriske afdelinger, så de selv kan gå ind løbende og se oversigter over deres egne indberetninger af tvangsforanstaltninger. Dette har medvirket til en større bevidsthed om korrekt indberetning.

Endelig skal det påpeges, at Sundhedsstyrelsen analyserer og vurderer tallene grundigt inden udgivelsen, idet der tages kontakt til udvalgte afdelinger med opklarende spørgs-

mål med henblik på at få verificeret eller rettet afdelingernes indberetninger, så de svarer til den faktisk foretagne tvang.

Der er med andre ord taget flere initiativer til at sikre brugbare og kvalitetssikrede tvangstal. Jeg mener derfor ikke, at vi på nuværende tidspunkt, skal ændre registreringen i forbindelse med tvang. Dels fordi tvangsstatistikken indeholder de oplysninger, som giver et nuanceret billede af hvilken type og hvor meget tvang, der anvendes, og dels af hensyn til vores muligheder for at sammenligne anvendelsen af tvang i psykiatrien over tid.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen